

**НИШП "ОСЛОБОЂЕЊЕ" А.Д.,
БАЊА ЛУКА**

**Финансијски извјештаји
31. децембар 2007. године и
Извјештај независног ревизора**

НИШП “ОСЛОБОЂЕЊЕ“ А.Д., БАЊА ЛУКА

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 3
Финансијски извјештаји	
Биланс успјеха	4
Биланс стања	5
Извјештај о промјенама у капиталу	6
Биланс токова готовине	7
Напомене уз финансијске извјештаје	8 - 30

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору предузећа НИШП "Ослобођење" а.д., Бања Лука

1. Ангажовани смо да обавимо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 4 до 30) Новинско издавачко штампарског предузећа "Ослобођење" а.д., Бања Лука (у даљем тексту: "Предузеће"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2007. године, и одговарајући биланс успјеха, извјештај о промјенама у капиталу и биланс токова готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје.
2. Ревизију финансијских извјештаја за 2006. годину је обавио други ревизор, који је у свом Извјештају из јула 2007. године изразио мишљење са резервом, и то услед неприсуствовања попису залиха на дан 31. децембра 2006. године.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

3. Руководство Предузећа је одговорно за састављање и објективно приказивање финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Ова одговорност укључује: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола релевантних за састављање и објективно приказивање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, као и по основу криминалних радњи или грешака, одабир и примјена одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Основе за уздржавајуће мишљење

4. Као што је објелодањено у напоменама 3.3 и 10 уз финансијске извјештаје, основна средства набављена до 31. децембра 2000. године су евидентирана по набавној вриједности и ревалоризована су примјеном јединствених званично објављених коефицијената ревалоризације заснованих на индексу раста цијена на мало. Ти коефицијенти су примјењивани на набавну или ревалоризовану вриједност и исправку вриједности. Сходно томе вриједности основних средстава исказане у пословним књигама Предузећа нису утврђене на начин како се то захтијева по Међународном рачуноводственом стандарду (МРС) 16: "Некретнине, постројења и опрема" и МРС 36: "Импаритет - обезвређење средстава". Поред наведеног, уочено је да од укупне садашње вриједности основних средстава на дан 31. децембра 2007. године у износу од 3,805,092 Конвертибилних марака, Предузеће има спорно власништво над грађевинским објектима у Брчком, Источном Сарајеву, Бањој Луци и Зворнику укупне нето садашње вриједности 985,218 Конвертибилних марака. Сагласно наведеном, а на основу расположиве документације, нисмо били у могућности да се увјеримо у реалност приказаних основних средстава Предузећа на дан 31. децембра 2007. године.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору предузећа НИШП "Ослобођење" д., Бања Лука (наставак)

Основе за уздржавајуће мишљење (наставак)

5. Као што је објелодањено у напомени 3.11 уз финансијске извјештаје, Предузеће није извршило актуарски обрачун како би се утврдила садашња вриједност акумулираних права запослених на отпремнине за одлазак у пензију, како се то захтијева по МРС 19 "Накнаде запосленима". Као резултат тога није извршено резервисање по овом основу у финансијским извјештајима Предузећа за 2007. годину. Сагласно томе, нисмо могли да се увјеримо у потенцијалне ефекте резервисања по наведеном основу у финансијским извјештајима Предузећа за 2007. годину.
6. Као што је објелодањено у напомени 4 уз финансијске извјештаје, Предузеће је приходе и расходе из ранијих година, у укупном нето износу од 20,545 Конвертибилних марака (укупни приходи - 219,213 Конвертибилних марака, укупни расходи - 198,668 Конвертибилних марака), евидентирало преко почетног стања акумулираног губитка текућег периода, а не претходног периода, како се то захтијева по МРС 8 – "Нето добитак или губитак периода, фундаменталне грешке и промјене рачуноводствених политика". Поред наведеног, Предузеће је као корекцију почетног стања акумулираног губитка текућег периода евидентирало и дио расхода и прихода које је требало евидентирати на терет и у корист биланса успјеха 2007. године. Укупно евидентирани приходи као корекција почетног стања акумулираног губитка, а који припадају текућем обрачуноском периоду, износе 82,412 Конвертибилних марака, док укупно евидентирани расходи износе 107,108 Конвертибилних марака и односе се на корекције по основу судског рјешења, вансудског поравнања и усклађивања аналитика и синтетика обавеза. Сагласно наведеном, у пословној 2007. години Предузеће је потцијенило своје остале пословне расходе и остале пословне приходе у износу од 107,108 Конвертибилних марака, односно 82,412 Конвертибилних марака, чиме је прецијенило и резултат пословања у пословној 2007. години у нето износу од 24,696 Конвертибилних марака.
7. Као што је објелодањено у напомени 23 уз финансијске извјештаје, на дан 31. децембра 2007. године процијењене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Предузеће тужена страна износе 3,902,417 Конвертибилних марака, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Предузеће није извршило резервисања у финансијским извјештајима за 2007. годину по основу потенцијалних губитака који могу проистећи из судских спорова, а у складу са МРС 37 "Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства". Сагласно наведеном, нисмо били у могућности да утврдимо за који износ је Предузеће потцијенило своја дугорочна резервисања на дан 31. децембра 2007. године, односно потцијенило трошкове резервисања по наведеном основу у пословној 2007. години.
8. Предузеће је, на дан 31. децембра 2007. године, исказало акумулирани губитак у износу од 13,667,706 Конвертибилних марака који је за 7,692,396 Конвертибилних марака већи од износа капитала Предузећа. Краткорочне обавезе Предузећа на дан 31. децембра 2007. године веће су од његове обртне имовине за 10,907,458 Конвертибилних марака. Ове чињенице, као и ефекти питања наведених у претходним пасусима указују на значајну сумњу да ће Предузеће бити у могућности да настави пословање у складу са начелом сталности пословања у наредном периоду. Приложени финансијски извјештаји Предузећа за 2007. годину не садрже корекције по наведеном основу.

Уздржавајуће мишљење

Због значаја питања изнијетих у пасусима од 4 до 8, не изражавамо мишљење о приложеним финансијским извјештајима предузећа НИШП "Ослобођење" а.д., Бања Лука за пословну 2007. годину.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору предузећа НИШП "Ослобођење" д., Бања Лука (наставак)

Скретање пажње

Не изражавајући мишљење о финансијским извјештајима за 2007. годину, скрећемо пажњу на следећа питања:

- а) Као што је објелодањено у напомени 19 уз финансијске извјештаје, Предузеће је, у складу са Уговором о краткорочном кредиту добијеном од Raiffeisen bank д.д., Сарајево, уписало заложно право на залихама своје робе процијењене вриједности 746,577 Конвертибилних марака. На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће је имало залиха робе укупне вриједности од 366,668 Конвертибилних марака (напомена 11), и мање су од предвиђених заложених залиха за износ од 379,909 Конвертибилних марака. Поред тога, Предузеће је као гаранцију за враћање краткорочне позајмице добијене од предузећа Antoniћ Trade д.о.о. Лакташи заложило седам мјеница у укупној вриједности од 2,350,000 Конвертибилних марака. До дана издавања ових финансијских извјештаја Предузеће није измирило доспјелу обавезу по основу краткорочне позајмице, а предузеће Antoniћ Trade д.о.о. Лакташи није извршило активирање заложених мјеница.
- б) Као што је објелодањено у напомени 25 уз финансијске извјештаје, Предузеће је, као гаранцију за обавезе за своје кредите и кредите већинског власника (ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука) код пословних банака, уписало хипотеке над својим основним средствима (напомена 10). Међутим, у тачки 4.2. Уговора о продаји државног дијела капитала Предузећа наведено је да је забрањено стављати под хипотеку имовину Предузећа, осим ако за то не постоји писмена дозвола Дирекције за приватизацију РС. Дирекција за приватизацију РС је доставила Сагласност да се може под хипотеком уписати имовина Предузећа, али само до кредитног задужења Предузећа у висини до 4,000,000 Конвертибилних марака. На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће је имало уписану хипотеку над средствима која су била у власништву Предузећа у току приватизације, и то на укупан износ обавезе по кредитима у висини од 3,086,485 Конвертибилних марака.

Бања Лука, 19. фебруар 2008. године

Овлашћени ревизор
Жарко Мионић

БИЛАНС УСПЈЕХА
За пословну 2007. годину
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомене</u>	<u>2007.</u>	<i>Ревизију обавио други ревизор</i> <u>2006.</u>
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје роба и услуга	5	2,996,923	4,420,082
Остали пословни приходи	6	87,047	912,174
		<u>3,083,970</u>	<u>5,332,256</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вриједност продате робе		2,157,153	3,901,008
Трошкови материјала, горива и енергије	7	146,283	201,891
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	8	1,570,504	1,438,482
Трошкови амортизације	10	131,366	125,451
Порези и доприноси који не зависе од резултата		42,374	37,695
Остали пословни расходи	9	905,281	780,808
		<u>4,952,961</u>	<u>6,485,335</u>
ПОСЛОВНИ ГУБИТАК		<u>(1,868,991)</u>	<u>(1,153,079)</u>
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ/(РАСХОДИ)			
Приходи од камата		118	161
Расходи камата		<u>(371,663)</u>	<u>(390,392)</u>
		<u>(371,545)</u>	<u>(390,231)</u>
ГУБИТАК		<u><u>(2,240,536)</u></u>	<u><u>(1,543,310)</u></u>

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

Руководство Предузећа је усвојило финансијске извјештаје Предузећа дана 18. фебруара 2008.
године.

Потписано у име Предузећа,

Здравко Голубовић,
Директор

Ранко Нешић,
Шеф рачуноводства

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2007. године
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомене</u>	<u>2007.</u>	<i>Ревизију обавио други ревизор</i> <u>2006.</u>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	10	800,303	-
Основна средства	10	3,805,092	4,916,255
Аванси за основна средства		3,000	-
		<u>4,608,395</u>	<u>4,916,255</u>
Обртна имовина			
Залихе	11	370,368	780,025
Дати аванси	12	6,988	61,620
Купци	13	55,229	203,929
Друга потраживања и АВР	14	57,636	22,936
Готовински еквиваленти и готовина	15	219,147	79,206
		<u>709,368</u>	<u>1,147,716</u>
Укупна актива		<u><u>5,317,763</u></u>	<u><u>6,063,971</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	17	2,941,702	2,941,702
Друге резерве		3,033,608	3,033,608
Акумулирани губитак		(13,667,706)	(11,447,715)
		<u>(7,692,396)</u>	<u>(5,472,405)</u>
Дугорочне обавезе	18	1,393,333	4,576,115
Краткорочне обавезе			
Текуће доспијеће дугорочних обавеза	18	400,572	15,068
Краткорочне финансијске обавезе	19	6,026,396	1,208,661
Добављачи	20	1,857,979	3,408,444
Остале краткорочне обавезе и ПВР	21	3,331,879	2,328,088
		<u>11,616,826</u>	<u>6,960,261</u>
Укупна пасива		<u><u>5,317,763</u></u>	<u><u>6,063,971</u></u>
Ванбилансна актива/пасива	25	<u><u>2,444,002</u></u>	<u><u>150,097</u></u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

За пословну 2007. годину

(У Конвертибилним маркама)

	<u>Акцијски капитал</u>	<u>Друге резерве</u>	<u>Акумулирани губитак</u>	<u>Укупно</u>
<i>Ревизију обавио други ревизор</i>				
Стање, 1. јануара 2006. године	2,941,702	3,033,608	(9,904,405)	(3,929,095)
Губитак текуће године	-	-	(1,543,310)	(1,543,310)
Стање, 31. децембар 2006. године	<u>2,941,702</u>	<u>3,033,608</u>	<u>(11,447,715)</u>	<u>(5,472,405)</u>
Стање, 1. јануара 2007. године	2,941,702	3,033,608	(11,447,715)	(5,472,405)
Корекција почетног стања (напомена 4)			20,545	20,545
Губитак текуће године	-	-	(2,240,536)	(2,240,536)
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>2,941,702</u>	<u>3,033,608</u>	<u>(13,667,706)</u>	<u>(7,692,396)</u>

Напомене на наредним странама чине
саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ
За пословну 2007. годину
(У Конвертибилним маркама)

	2007.	<i>Ревизију обавио други ревизор</i> 2006.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	3,141,013	5,976,950
Приливи по основу премија, субвенција и дотација	-	546,056
Остали приливи из редовног пословања	46,690	200,629
Одливи за набавке материјала, горива, енергије и друге трошкове и дате авансе	(2,959,552)	(6,414,731)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(1,641,547)	(1,532,766)
Одливи по основу камате	(371,663)	(165,251)
Одливи по основу осталих дажбина	(22,873)	-
<i>Нето (одлив) готовине из пословних активности</i>	<u>(1,807,932)</u>	<u>(1,389,113)</u>
Токови готовине из активности пласирања и инвестирања		
Приливи од продаје основних средстава	-	1,202
Набавке основних средстава и нематеријалних улагања	(74,736)	(184,829)
Приливи од камата	118	161
<i>Нето одлив готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>(74,618)</u>	<u>(183,466)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
(Одливи)/приливи по основу дугорочних финансијских обавеза	(2,797,278)	503,148
Приливи по основу краткорочних финансијских обавеза	4,819,769	1,075,955
<i>Нето/прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>2,022,491</u>	<u>1,579,103</u>
Нето повећање готовине и еквивалената готовине	139,941	6,524
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>79,206</u>	<u>72,682</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u><u>219,147</u></u>	<u><u>79,206</u></u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Новинско издавачко штампарско предузеће (НИШП) Ослобођење а.д., Бања Лука (у наставку: "Предузеће") је основано дана 4. јула 1994. године, и до јануара 2002. године пословало је као предузеће у потпуном државном власништву, када је извршена власничка трансформација у акционарско друштво.

У току 2002. године, на основу Закона о приватизацији у Републици Српској и Одлуке Владе Републике Српске, 20% државног капитала Предузећа је приватизовано путем ваучер понуде. Рјешењем Основног суда у Бањој Луци У: 72/03 од 2. априла 2003. године уписана је промјена власништва државног капитала.

На основу Рјешења Основног суда у Бањој Луци 071-0-REG-06-000522 од 7. априла 2006. године, а по основу Уговора о продаји државног капитала од 17. јануара 2006. године, уписана је статусна промјена – власничка трансформација. На основу Уговора о продаји државног капитала Трговинско предузеће "Дарта трговина" д.о.о., Бања Лука (у даљем тексту: "Дарта") је постала већински власник Предузећа са 65% укупног капитала.

Основна дјелатност Предузећа је пружање новинско-издавачких услуга, као и малопродајна дјелатност робе широке потрошње.

Сједиште Предузећа је у Улици Књаза Милоша бб, у Бањој Луци, Република Српска (Босна и Херцеговина). Предузеће је запошљавало 275 радника на дан 31. децембар 2007. године. године (31. децембар 2006. године: 282 радника).

Предузеће има два повезана предузећа, и то:

1. ТП Дарта трговина д.о.о.. Бања Лука (65% учешће у капиталу Предузећа), и
2. Зекстра група – Зекстра д.о.о., Београд, Србија (власник Дарте).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји Предузећа су припремљени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

На основу одредби Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 67/05) сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују Међународне рачуноводствене стандарде (МРС), односно Међународне стандарде финансијског извјештавања (МСФИ) који су били у примјени на дан 31. децембра 2005. године, Међународне стандарде ревизије (МСР), Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2006. године или касније.

Промјене у МРС, као и нови МСФИ издати након усвајања Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године), нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1 Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Поред наведеног, рачуноводствени прописи Републике Српске одступају од захтјева МСФИ и МРС, који су званично у примјени у Републици Српској, у сљедећим материјално значајним аспектима финансијског извјештавања:

- У Републици Српској не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност код промета финансијским инструментима нити су званичне тржишне информације расположиве. Стога, поштену (фер) вриједност није могуће поуздано утврдити у условима непостојања активног тржишта, како то захтијевају МРС 32 "Финансијски инструменти: Објелодањивање и приказивање" и МРС 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење".

Због потенцијално значајних ефеката које претходно наведена образложења могу имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Предузећа, финансијски извјештаји састављени на дан 31. децембра 2007. године се не могу третирати као финансијски извјештаји састављени у потпуној сагласности са Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Финансијски извјештаји Предузећа су приказани у формату прописаном Правилником о примјени контног оквира за предузећа и задруге, друга правна лица и предузетнике који воде двојно књиговодство и Правилником о обрасцима биланса стања и биланса успјеха за предузећа и задруге, друга правна лица и предузетнике који воде двојно књиговодство ("Службени гласник РС", број 120/06).

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској.

Предузеће је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напмени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

2.2. Коришћење процјењивања

Презентација финансијских извјештаја захтјева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1 Приходи и расходи

Приходи од продаје робе се исказују по правичној вриједности средстава која је примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте, повраћаје производа и порез на додатну вриједност. Приходи од продаје робе признају се када се ризик и корист повезана са правом власништва преноси на купца, а то подразумјева датум испоруке купцу.

Приходи од продаје услуга су приказани по фактурној вриједности, умањеној за попусте, повраћаје и порез на додатну вриједност.

Приходи и расходи по основу камата се књиже у корист или на терет периода на који се односе.

3.2 Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Пословне промјене настале у иностраној валути су прерачунате у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у Конвертибилне марке по званичном курсу који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути књижене су у корист или на терет биланса успјеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.3 Основна средства

Основна средства набављена до 31. децембра 2000. године су евидентирана по набавној вриједности и ревалоризована примјеном јединствених званично објављених коефицијената ревалоризације заснованих на индексу раста цијена на мало. Ти коефицијенти су примјењивани на набавну или ревалоризовану вриједност и исправку вриједности.

Након 2000. године, основна средства исказана су по набавној вриједности и умањена за исправку вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. Набавна вриједност изграђених основних средстава је њихова набавна вриједност на датум када су изградња или развој завршени.

Под основним средствима сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добици или губици који се јављају приликом расхоровања или продаје основних средства, исказују се у билансу успјеха као дио осталих пословних прихода или осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек коришћења средства, увећавају вриједност основног средства. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.4 Нематеријална улагања**

На дан биланса стања, нематеријална улагања се састоје од права на трајно кориштење грађевинског земљишта и права на кориштење моторног возила набављеног путем лизинга.

3.5 Амортизација

Амортизација основних средстава и нематеријалних улагања се обрачунава на набавну вриједност на почетку године, као и на основна средства и нематеријална улагања стављена у употребу током године, примјеном пропорционалног метода.

Процијењени корисни вијек употребе појединих група основних средстава и нематеријалних улагања, који је служио као основа за обрачун амортизације и примијењене стопе за 2007. годину су сљедећи:

	<u>Стопа амортизације</u>	<u>Вијек трајања (година)</u>
Нематеријална улагања	20%	5
Грађевински објекти	1.3% - 5%	20 - 77
Опрема за обављање дјелатности	10%	10
Возила	15.5% - 25%	4-6.5
Рачунари и рачунарска опрема	10% - 25%	4 - 10
Остала опрема	10 - 25%	4 - 10

3.6 Залихе

Залихе материјала, горива и ситног инвентара се исказују по набавној вриједности. Набавна вриједност укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове.

Залихе робе на велико и мало се вреднују по просјечним набавним цијенама или нето продајној вриједности у зависности која је нижа. У цијену залиха робе урачунава се и припадајући дио зависних трошкова набавки.

Нето продајна вриједност је цијена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цијене за трошкове продаје.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцјени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

3.7 Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8 Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа, од момента када је Предузеће уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

Потраживања од купаца и друга потраживања

Потраживања од купаца признају се по њиховој номиналној вриједности. Исправка вриједности потраживања врши се на терет расхода у билансу успјеха на основу процјене руководства о њиховој вјероватној наплативости.

Друга потраживања састоје се од потраживања за продату комисиону робу и потраживања од запослених.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе (дугорочне кредите и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (краткорочне кредите и остале краткорочне финансијске обавезе), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења.

3.9 Финансијски лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом на Предузеће преносе у највећој мјери сви ризици и користи које произилазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се признају у билансу стања Предузећа по садашњој вриједности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.10 Порези и доприноси***Текући порез на добитак*

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит ("Службени гласник РС", број 91/06), а који се примјењује почевши од 1. јануара 2007. године. Текући порез на добитак се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно умањења за улагања у машине и опрему за обављање дјелатности извршена у току године, а у складу са пореским прописима Републике Српске. Умањење пореске основице по основу улагања у машине и опрему за обављање производне дјелатности ће се признавати привремено, и то до 31. децембра 2008. године.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност ("Службени лист БиХ", број 9/05) уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.11 Бенефиције за запослене***а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених*

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Предузеће је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених и на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Предузеће има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина

У складу са Посебним колективним уговором за запослене у области медија и графичке дјелатности Републике Српске, Предузеће је у обавези да исплати отпремнине радницима који су закључили уговор о раду на неодређено вријеме у зависности од дужине рада код послодавца.

У складу са наведеним Посебним колективним уговором о раду проценти од просјечне мјесечне плате исплаћене у последња три мјесеца прије престанка Уговора о раду, који се примјењују за утврђивање износа отпремнине су сљедећи:

<u>Број година рада у Предузећу</u>	<u>Процент просјечне мјесечне плате</u>
2 – 10	40
10-20	45
20-30	50
Више од 30 година	55

На основу МРС 19 "Накнаде запосленима" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине за одлазак у пензију. На дан 31. децембра 2007. године Предузеће није извршило обрачун и укалкулисавање у својим финансијским извјештајима садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине.

3.12 Правична (фер) вриједност

Пословна политика Предузећа је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Предузећа врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу руководства Предузећа, износи у овим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

4. КОРЕКЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2006. ГОДИНУ

Предузеће је на дан 1. јануара 2007. године извршило одређене корекције претходно исказаног биланса стања на дан 31. децембра 2006. године ради корекције грешака из ранијих година:

	У Конвертибилним маркама 2007.
Усклађивање синтетичке и аналитичке евиденције потраживања и усклађивање осталих потраживања	82,412
Корекција два пута књиженог трошка у 2006. години	84,177
Корекција за раније књижену набавку основног средства као трошак текућег периода	3,950
Остали приходи из ранијих година	48,674
Корекција обавеза за лична примања радника по основу Рјешења Основног суда у Бањој Луци	(76,547)
Корекција по основу вансудског поравнања	(20,634)
Усклађивање синтетике и аналитике обавеза	(9,927)
Расходи из ранијих година по основу закупнина	(13,608)
Остали расходи из ранијих година	(77,952)
	<u>20,545</u>

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБА И УСЛУГА

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2007.	31. децембра 2006.
(а) Приходи од продаје робе:		
- на домаћем тржишту	2,486,851	4,315,528
(б) Приходи од продаје услуга		
- на домаћем тржишту	510,072	104,554
	<u>2,996,923</u>	<u>4,420,082</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2007.	31. децембра 2006.
Приходи од смањења обавеза према Фонду ПИО РС по основу Уговора о продаји државног дијела капитала Предузећа од 17. јануара 2006. године	-	546,056
Приходи од закупнина	55,243	87,669
Добици од продаје отписаних основних средстава	4,767	43
Вишкови	5	4,522
Приходи од смањења осталих обавеза	6,896	215,900
Наплаћена отписана потраживања	6,185	23,523
Остали приходи	13,951	34,461
	<u>87,047</u>	<u>912,174</u>

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2007.	31. децембра 2006.
Трошкови осталог материјала	33,426	29,168
Трошкови горива и енергије	112,857	172,723
	<u>146,283</u>	<u>201,891</u>

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2007.	31. децембра 2006.
Трошкови нето зарада	1,020,645	938,499
Порези на зараде	102,065	93,850
Доприноси на зараде	428,671	394,169
Остали лични расходи и накнаде	19,123	11,964
	<u>1,570,504</u>	<u>1,438,482</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

9. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембра 2007.	31. децембра 2006.
Трошкови транспортних услуга	14,371	8,418
ПТТ услуге	29,527	34,156
Трошкови услуга одржавања	25,022	36,800
Трошкови закупнина	121,962	97,731
Трошкови рекламе и пропаганде	3,747	12,639
Остале производне услуге	51,132	90,151
Трошкови накнада	29,640	47,609
Трошкови непроизводних услуга	27,465	21,553
Трошкови репрезентације	4,626	6,677
Трошкови премија осигурања	7,553	3,472
Трошкови платног промета	12,004	15,583
Остали нематеријални трошкови	37,023	22,074
Губици по основу отписа и продаје основних средстава	255,180	22,908
Исправке вриједности потраживања	112,013	206,199
Мањкови	665	12,967
Отпис некурентних залиха	160,461	45,358
Остали расходи	12,890	96,513
	<u>905,281</u>	<u>780,808</u>

10. ОСНОВНА СРЕДСТВА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама 2007.				
	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Укупно основна средства	Нематеријална улагања
Набавна вриједност					
Стање, 1. јануар 2007. године	776,233	4,372,272	551,282	5,699,787	-
Корекција почетног стања (напомена 4)	-	3,950	-	3,950	-
Набавке у току периода	-	67,113	4,623	71,736	-
Пренос на нематеријална улагања	(776,233)	-	(32,509)	(808,742)	808,742
Отпис	-	(272,040)	(241,507)	(513,547)	-
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>-</u>	<u>4,171,295</u>	<u>281,889</u>	<u>4,453,184</u>	<u>808,742</u>
Исправка вриједности					
Стање, 1. јануар 2007. године	-	424,761	358,771	783,532	-
Амортизација за текућу период	-	87,848	37,016	124,864	6,502
Пренос на нематеријална улагања	-	-	(1,937)	(1,937)	1,937
Отпис	-	(61,981)	(196,386)	(258,367)	-
Стање, 31. децембар 2007. године	<u>-</u>	<u>450,628</u>	<u>197,464</u>	<u>648,092</u>	<u>8,439</u>
Садашња вриједност					
- 31. децембар 2007. године	<u>-</u>	<u>3,720,667</u>	<u>84,425</u>	<u>3,805,092</u>	<u>800,303</u>
- 1. јануар 2007. године	<u>776,233</u>	<u>3,947,511</u>	<u>192,511</u>	<u>4,916,255</u>	<u>-</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

10. ОСНОВНА СРЕДСТВА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

Грађевински објекти Предузећа нето садашње вриједности у износу од 3,720,667 Конвертибилних марака укључују и вриједност пословног простора у Бања Луци (Улица Веселина Маслеше) који је власништво Предузећа, али га Предузеће не користи у цјелости, већ само један његов дио (240 м² од укупно 403 м²). Наиме, на основу Споразума закљученог 14. августа 2006. године између Компаније Новости а.д., Београд (Србија), Novosti Press Commerce д.о.о., Бања Лука и Предузећа, Компанија Новости је преузела дио наведеног пословног простора и користи га без накнаде, док Предузеће не измири своје обавезе према Компанији Новости. Рок за измирење обавеза Предузећа је истекао 1. марта 2007. године, али према Споразуму, у случају да се дуг измири до 16. марта 2009. године, Предузеће ће и даље имати власништво над наведеним пословним простором. У супротном, власништво над наведеним објектом прелази на Novosti Press Commerce д.о.о., Бања Лука. Нето садашња вриједност наведеног спорног објекта на дан 31. децембра 2007. године износи 870,887 Конвертибилних марака, док преостали дио обавезе према Компанији Новости износи 1,986,485 Конвертибилних марака на дан 31. децембра 2007. године.

У складу са одредбама више уговора о дугорочним и краткорочним кредитима (напомене 18 и 19), Предузеће је уписало хипотеке и залог на дио основних средстава и нематеријалних улагања укупне нето садашње вриједности 2,610,904 Конвертибилне марке на дан 31. децембра 2007. године.

11. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Материјал	3,700	-
Роба у малопродаји	366,668	780,025
	<u>370,368</u>	<u>780,025</u>

12. ДАТИ АВАНСИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Дати аванси	17,897	71,100
Минус: Исправка вриједности датих аванса	(10,909)	(9,480)
	<u>6,988</u>	<u>61,620</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

13. КУПЦИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Купци у земљи	196,282	341,962
Минус: Исправка вриједности потраживања	(141,053)	(138,033)
	<u>55,229</u>	<u>203,929</u>

14. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА И АВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Потраживања од запослених	284,470	256,817
Потраживања по основу претплаћених пореза и доприноса	15,100	11,500
Потраживања из специфичних послова	9,062	-
Остала потраживања	81,001	81,001
Остала активна временска разграничења	31,295	-
	<u>420,928</u>	<u>349,318</u>
Минус: Исправка вриједности других потраживања	(363,292)	(326,382)
	<u>57,636</u>	<u>22,936</u>

15. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Жиро рачун	218,740	77,758
Благајна	407	830
Девизни рачуни	-	618
	<u>219,147</u>	<u>79,206</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

16. ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	Дати аванси (напомена 12)	Купци (напомена 13)	У Конвертибилним маркама	
			Друга потраживања (напомена 14)	Укупно
Стање, 1 јануар 2007. године	9,480	138,033	326,382	473,895
Корекција почетног стања - усклађивање синтетичке и аналитичке евиденције потраживања	-	(45,614)	-	(45,614)
Исправке у току године на терет резултата	1,961	73,142	36,910	112,013
Отпис раније исправљеног потраживања	-	(18,855)	-	(18,855)
Наплаћена отписана потраживања	(532)	(5,653)	-	(6,185)
Стање, 31. децембар 2007. године	10,909	141,053	363,292	515,254

17. КАПИТАЛ

На основу Обавјештења Дирекције за приватизацију Републике Српске (у даљем тексту "Дирекција") од 21. јуна 2001. године извршена је трансформација државног капитала гдје је 20% државног капитала Предузећа приватизовано путем ваучер понуде. Обавјештењем Дирекције од 13. септембра 2003. године укупни капитал Предузећа је подијељен на капитал додијељен Фонду пензијско-инвалидског осигурања РС у висини од 10.02% вриједности државног капитала, Фонду за реституцију РС у висини од 5% вриједности државног капитала, док је преостали дио у висини од 64.98% вриједности државног капитала остао у власништву Владе Републике Српске.

На основу Уговора о продаји државног дијела капитала од 17. јануара 2006. године потписаног између Дирекције и ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука, извршена је продаја државног дијела капитала номиналне вриједности од 1,911,540 Конвертибилних марака, односно 64.98% висине укупног капитала Предузећа. Наведена власничка трансформација је регистрована Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број 071-0-REG-06-000522 од 7. априла 2006. године.

Структура акцијског капитала према Књизи акционара коју Предузеће води код Централног регистра хартија од вриједности А.Д., Бања Лука, на дан 31. децембра 2007. и 31. децембра 2006. године је била:

	У Конвертибилним маркама		
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.	%
ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	1,911,540	1,911,540	64.98
Бркић Петар	348,378	-	11.84
ПИФ Полара инвест фонд а.д., Бања Лука	-	348,378	-
Фонд ПИО РС, БАња Лука	294,710	294,710	10.02
Фонд за реституцију РС, Бања Лука	147,085	147,085	5.00
Остали акционари	239,989	239,989	8.16
	2,941,702	2,941,702	100

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

17. КАПИТАЛ (наставак)

Номинална вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2007. године износи 1.00 Конвертибилну марку.

Акције Предузећа се котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској. Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2007. године износи 0.35 Конвертибилних марака (последње трговање овом акцијом у 2007. години је било 12. децембра 2007. године).

На дан 31. децембра 2007. године Предузеће је имало 104 регистрована акционара.

Друге резерве

Друге резерве су формиране у ранијим инфлаторним обрачунским периодима (до 2000. године) као ревалоризација капитала, а у складу са тада важећим рачуноводственим прописима у Републици Српској.

18. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2007.	2006.
	<hr/>	<hr/>
Дугорочни кредити	400,157	597,599
Дугорочне обавезе по финансијском лизингу	48,207	77,688
Остале дугорочне обавезе	1,345,541	3,915,896
	<hr/>	<hr/>
	1,793,905	4,591,183
Минус: Текуће доспијеће дугорочних обавеза	(400,572)	(15,068)
	<hr/>	<hr/>
	1,393,333	4,576,115
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2007. године

18. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

	Рок доспијећа	Каматна стопа	Износ у валути	У Конвертибилним маркама	
				31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
<i>Дугорочни кредити</i>					
НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	1. јан. 2012.	10.50% годишње	EUR 255,646	400,000	500,000
НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	15. дец. 2011.	euribor + 4.4%	EUR 102,258	157	97,599
				<u>400,157</u>	<u>597,599</u>
<i>Дугорочне обавезе по финансијском лизингу</i>					
Нуро Alpe Adria Leasing д.о.о., Сарајево	1. јул 2010.	лизинг рата	EUR 22,088	25,678	28,815
Raiffeisen Leasing д.о.о., Сарајево	3. нов. 2008.	лизинг рата	EUR 16,622	15,473	35,268
Нуро Alpe Adria Leasing д.о.о., Сарајево	2. јун 2008.	лизинг рата	EUR 8,597	7,056	13,605
				<u>48,207</u>	<u>77,688</u>
<i>Остале дугорочне обавезе</i>					
Пореска управа Републике Српске	31. мај 2013.	бескаматно није	KM 1,667,374	1,290,230	1,528,598
Електропривреда Републике Српске а.д., Требиње	25. сеп. 2011.	дефинисана	KM 93,348	55,311	91,923
ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	28. сеп. 2007.	бескаматно	KM 500,000	-	500,000
Novosti Press Commers д.о.о., Бања Лука	1. март 2007.	бескаматно	KM 2,464,945	-	1,795,375
				<u>1,345,541</u>	<u>3,915,896</u>
Минус: Текуће доспијеће дугорочних обавеза				<u>(400,572)</u>	<u>(15,068)</u>
				<u>1,393,333</u>	<u>4,576,115</u>

Обавезе по основу дугорочног кредита са стањем на дан 31. децембар 2007. године у износу од 400,000 Конвертибилних марака (са текућим доспијењем у износу од 100,000 Конвертибилних марака) се односи на дугорочни кредит одобрен од стране НЛБ Развојне Банке а.д., Бања Лука за трајна обртна средстава. Кредит је одобрен 8. децембра 2006. године, у износу од 500,000 Конвертибилних марака са валутном калузулом у EUR, на рок од 60 мјесеци, тако да прва рата доспијева 15. јануара 2007. године, а последња 1. јануара 2012. године. Као обезбјеђење наведеног кредита Предузеће је уписало хипотеку на грађевинским објектима чија нето садашња вриједност на дан 31. децембра 2007. године износи 1,292,932 Конвертибилне марке.

Дугорочна обавеза по финансијском лизингу са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 25,678 Конвертибилних марака (са текућим доспијењем у износу од 9,839 Конвертибилних марака) се односи на дугорочни финансијски лизинг одобрен од стране Raiffeisen Leasing д.о.о., Сарајево за куповину аутомобила марке Fiat Ducato. Лизинг је одобрен 5. јула 2006. године, у износу од 32,509 Конвертибилних марака на рок од 48 мјесеци тако да последња рата доспијева 1. јула 2010 године. Као обезбјеђење наведеног кредита давалац лизинга задржао је право власништва на предмету лизинга до отплате чија нето садашња вриједност на дан 31. децембра 2007. године износи 24,070 Конвертибилних марака, 3 мјенице корисника лизинга као и каско осигурање возила винкулирано у корист даваоца лизинга.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

18. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Дугорочна обавеза по финансијском лизингу са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 15,473 Конвертибилне марке се односи на дугорочни финансијски лизинг одобрен од стране Нуро Алпе Адриа Лизинг д.о.о., Сарајево за куповину 6 аутомобила марке VW Caddy. Кредит је одобрен 11. новембра 2005.године, у износу од 43,200 Конвертибилних марака, на рок од 36 мјесеци тако да посљедња рата доспијева 3. новембра 2008. године. Као обезбјеђење наведеног кредита давалац лизинга задржао је право власништва на предмету лизинга до отплате (нето садашње вриједности на дан 31. децембра 2007. године 21,837 Конвертибилних марака), 5 мјеница корисника лизинга, као и каско осигурање возила винкулирано у корист даваоца лизинга.

Дугорочна обавеза по финансијском лизингу са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 7,056 Конвертибилних марака, који је у потпуности доспио на плаћање, се односи на дугорочни финансијски лизинг одобрен од стране Нуро Алпе Адриа Лизинг д.о.о., Сарајево за куповину аутомобила марке Citroen C5. Кредит је одобрен 26. јуна 2006.године, у износу од 16,815 Конвертибилних марака, на рок од 28 мјесеци тако да посљедња рата доспијева 2. јуна 2008. године. Као обезбјеђење наведеног кредита давалац лизинга задржао је право власништва на предмету лизинга до отплате чија нето садашња вриједност на дан 31. децембра 2007. године износи 23,189 Конвертибилних марака, 5 мјеница корисника лизинга као и каско осигурање возила винкулирано у корист даваоца лизинга.

На дан 31. децембра 2007. године Предузеће је имало обавезу према Пореској управи Републике Српске у укупном износу од 1,290,230 Конвертибилних марака (укључујући текуће доспеће у износу од 238,196 Конвертибилних марака), а по основу Споразума о репрограму обавеза број 06/1/0105/413-112/06 од 31. маја 2006. године. Наиме, према Споразуму, Предузеће је дужно да укупну обавезу по основу репрограмираних пореских обавеза у укупном износу од 1,667,374 Конвертибилне марке измири у 84 једнаке месечне рате, односно до 31. маја 2013. године.

Остале дугорочне обавезе на дан 31. децембра 2007. године у износу од 55,311 Конвертибилних марака (укључујући текуће доспијеће у износу од 29,851 Конвертибилних марака) се односе на обавезе према неколико електро-дистрибутивних предузећа у оквиру Електропривреде Републике Српске, а по основу више Споразума о репрограму обавеза за испоручену електричну енергију у градовима широм Републике Српске.

Рочност доспјећа отплата дугорочних обавеза:

	Конвертибилним маркама
	31. децембар
	2007.
Текућа доспјећа	400,572
Између једне и двије године	366,951
Између двије и три године	347,711
Између три и четири године	341,227
Између четири и пет година	238,196
Након пет година	99,248
Укупно дугорочни дио дугорочних обавеза	1,393,333
	<u>1,793,905</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

19. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Краткорочне финансијске обавезе према:		
- повезаним правним лицима	310,000	-
- осталим правним лицима	5,718,430	1,208,661
	<u>6,028,430</u>	<u>1,208,661</u>

Краткорочне финансијске обавезе

	Рок доспјећа	Каматна стопа	Износ у валути	У Конвертибилним маркама	
				31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
<i>Повезана правна лица:</i>					
ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	28. сеп. 2007.	бескаматна	КМ 500,000	310,000	-
				<u>310,000</u>	<u>-</u>
<i>Остала правна лица:</i>					
Novosti Press Commers д.о.о., Бања Лука	1. март 2007.	бескаматна	КМ 2,464,945	1,984,451	-
Tropic maloprodaja д.о.о., Бања Лука	26. дец. 2008.	бескаматна	КМ 1,500,000	1,500,000	-
Antonić Trade д.о.о., Лакташи	20. авг. 2007.	бескаматна	КМ 1,766,577	1,531,945	-
Raiffeisen bank д.д., Сарајево	1. јун 2008.	7.25%	EUR 511,292	700,000	700,000
		Шестомјесечни			
Нова Бањалучка банка а.д., Бања Лука	31. мај 2007.	euribor + 6%	EUR 255,646	-	500,000
НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	19. окт. 2007.	10.50% годишње	EUR 102,258	-	8,661
				<u>5,716,396</u>	<u>1,208,661</u>
				<u>6,026,396</u>	<u>1,208,661</u>

Краткорочна обавеза према повезаном правном лицу (Дарта) у износу од 310,000 Конвертибилних марака се односи на два уговора о бескаматној позајмици новчаних средстава. Први Уговор је потписан дана 28. септембра 2007. године на износ од 500,000 Конвертибилних марака са роком поврата до 28. септембра 2008. године. На дан 31. децембра 2007. године обавеза по овом Уговору износи 275,000 Конвертибилних марака. Други Уговор је потписан дана 4. октобра 2007. године на износ од 50,000 Конвертибилних марака са роком поврата до 4. новембра 2007. године. На дан 31. децембра 2007. године обавеза по овом Уговору износи 35,000 Конвертибилних марака.

Остала краткорочна обавеза на дан 31. децембра 2007. године у износу од 1,984,451 Конвертибилну марку се односи на обавезу према предузећу Novosti Press Commers д.о.о., Бања Лука (у даљем тексту "Новости") по основу Споразума о начину измирења дуга у висини од 2,464,945 Конвертибилних марака закљученог дана 14. августа 2006. године. Наиме, према наведеном Споразуму усаглашени износ обавеза Предузеће је требало измирити до 1. марта 2007. године. Као обезбјеђење наведене обавезе, Предузеће је уступило на коришћење дио пословног простора у Бањој Луци, нето садашње вриједности на дан 31. децембра 2007. године у износу од 870,887 Конвертибилних марака. Споразумом је дефинисано да у случају да Предузеће не исплати наведену обавезу до 16. марта 2009. године, обавеза ће се измирити преносом наведеног пословног простора у власништво Новости (напомена 10).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

19. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Краткорочна позајмица са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 1,500,000 Конвертибилних марака се односи на бескаматну позајмицу добијену од предузећа Тropic maloprodaja д.о.о., Бања Лука по основу два уговора. Први Уговор је потписан 4. децембра 2007. године на износ од 1,000,000 Конвертибилних марака, са роком доспијећа до 4. децембра 2008. године. Други Уговор је потписан 26. децембра 2007. године на износ од 500,000 Конвертибилних марака, са роком доспијећа до 26. децембра 2008. године. Као обезбјеђење наведених позајмица уписано је јемство на 260 акција НЛБ Развојне Банке а.д., Бања Лука које су у власништву јемца (већинског власника Предузећа - Дарте).

Краткорочна позајмица са стањем на дан 31. децембар 2007. године у износу од 1,531,945 Конвертибилних марака се односи на бескаматну позајмицу добијену од стране Antoniћ Trade д.о.о., Лакташи. Позајмица је одобрена 20. јула 2007. године, у износу од 1,766,577 Конвертибилних марака са једнократним повратом до 20. августа 2007. године. Као обезбјеђење наведене позајмице, Предузеће је заложило седам мјеница укупне вриједности од 2,350,000 Конвертибилних марака. До дана састављања финансијских извјештаја за пословну 2007. годину, Предузеће није измирило доспјелу обавезу по основу краткорочне позајмице, а предузеће Antoniћ Trade д.о.о. Лакташи није изршило активирање заложених мјеница.

Краткорочни кредит са стањем на дан 31. децембар 2007. године у износу од 700,000 Конвертибилних марака се односи на краткорочни револвинг кредит одобрен од стране Raiffeisen bank д.д., Сарајево за финансирање обртних средстава. Кредит је одобрен 1. јуна 2007. године, у износу од 700,000 КМ са једнократним доспјећем до 1. јуна 2008. године. Ослобођење је на дан 1. јуна 2007. године потписало Уговор о измјени и допуни основног Уговора о кредитирању и пословној сарадњи бр. 03/07. Допуном Уговора је дефинисано повећање укупног износа средстава стављених на располагање Предузећу до лимита од 1,000,000 Конвертибилних марака. Каматна стопа је остала непромијењена (7.25% годишње). Као обезбјеђење наведеног кредита Предузеће је уписало заложно право на залихама робе процијењене вриједности од 746,577 Конвертибилних марака, као и хипотеку над грађевинским објектима нето садашње вриједности 2,119,762 Конвертибилне марке на дан 31. децембра 2007. године.

20. ДОБАВЉАЧИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Добављачи:		
- повезана правна лица	616,873	2,073,611
- у земљи	1,241,106	1,334,833
	<u>1,857,979</u>	<u>3,408,444</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

21. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Примљени аванси	536	1,577
Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје	1,989,957	1,165,958
Обавезе из осталих послова са повезаним правним лицима	244,467	-
Обавезе за нето зараде	253,763	395,299
Обавезе за нето накнаде зарада	107,974	262,169
Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада	68,267	47,677
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада	444,590	218,103
Обавезе за порез на промет и акцизе	12	12
Обавезе за порез на додату вриједност	14,580	-
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине из набавке	1,392	7,972
Обавезе по основу камата	138,195	138,195
Остале обавезе	5,783	91,126
Разграничени обрачунати трошкови	40,237	-
Обрачунати порез на додату вредност	22,126	-
	<u>3,331,879</u>	<u>2,328,088</u>

Обавезе по основу комисионе и консигнационе продаје са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 1,989,957 Конвертибилних марака, највећим дијелом се односе на обавезе по основу комисионе продаје штампе и републичких и општинских таксених маркица.

Обавезе из осталих послова са повезаним правним лицима са стањем на дан 31. децембра 2007. године у износу од 244,467 Конвертибилних марака, се односи на обавезе према Дарти, а насталих по основу цесија са Дартом путем којих је Дарта измиривала обавезе Предузећа према добављачима.

Обавезе по основу камате на дан 31. децембра 2007. године у износу од 138,195 Конвертибилних марака се највећим дијелом, у износу од 137,880 Конвертибилних марака, односе на обавезе по основу камата по инспекцијској контроли Фонда за пензијско инвалидско осигурање Републике Српске.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

22. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Сљедећа салда обавеза су произашла из трансакција обављених са повезаним лицима:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2007.	2006.
БИЛАНС СТАЊА		
ПАСИВА		
а) Капитал:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	<u>(1,911,540)</u>	<u>(1,911,540)</u>
б) Дугорочне обавезе:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	<u>-</u>	<u>(500,000)</u>
в) Краткорочне финансијске обавезе:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	<u>(310,000)</u>	<u>-</u>
г) Обавезе према добављачима у земљи:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	<u>(616,873)</u>	<u>(2,073,611)</u>
д) Остале обавезе из пословања:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	<u>(244,467)</u>	<u>-</u>
<i>Капитал и обавезе, нето</i>	<u><u>(3,082,880)</u></u>	<u><u>(4,485,151)</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

22. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембар 2007.	31. децембра 2006.
БИЛАНС УСПЈЕХА		
ПРИХОДИ		
а) Приходи од закупа:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	7,780	9,600
б) Остали пословни приходи:		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	-	7,267
<i>Укупно приходи</i>	<u>7,780</u>	<u>16,867</u>
РАСХОДИ		
а) Набавна вриједност продате робе		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	(289,117)	(1,315,487)
б) Трошкови закупнина		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	(6,000)	(5,500)
Остали расходи		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	(12,750)	-
Расходи камата		
- ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука	(187,328)	-
<i>Укупно расходи</i>	<u>(495,195)</u>	<u>(1,320,987)</u>
<i>Расходи, нето</i>	<u>(487,415)</u>	<u>(1,304,120)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

23. СУДСКИ СПОРОВИ

Предузеће се повремено јавља као тужена страна у споровима које добављачи воде ради наплате дуговања. На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће је водило судске спорове ради наплате својих потраживања у износу од 46,614 Конвертибилних марака. Истовремено, процијењене потенцијалне обавезе по судским споровима у којима је Предузеће тужена страна су износиле 3,902,417 Конвертибилних марака, не укључујући ефекте потенцијалних затезних камата. Руководство Предузећа сматра да исходи наведених спорова неће имати материјално значајан утицај на финансијске извјештаје Предузећа у будућности, те Предузеће није извршило резервисања у финансијским извјештајима за 2007. годину по основу потенцијалних губитака који могу проистећи из судских спорова.

24. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА/ПАСИВА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Дате хартије од вриједности - мјенице	2,350,000	-
Комисиона и консигнациона роба	94,002	104,700
Остала ванбилансна средства	-	45,397
	<u>2,444,002</u>	<u>150,097</u>

Предузеће је потписало и уручило мјенице као обезбјеђење краткорочне позајмице добијене од предузећа Antonić Trade д.о.о., Лакташи у укупном износу од 2,350,000 Конвертибилних марака (напомена 19).

25. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Предузеће је, као гаранцију за обавезе за своје кредите и кредите већинског власника (ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука) код пословних банака, уписало хипотеке над својим основним средствима (напомена 10). Међутим, у тачки 4.2. Уговора о продаји државног дијела капитала Предузећа наведено је да је забрањено стављати под хипотеку имовину Предузећа, осим ако за то не постоји писмена дозвола Дирекције за приватизацију РС. Дирекција за приватизацију РС је доставила Сагласност да се може под хипотеком уписати имовина Предузећа, али само до кредитног задужења Предузећа у висини до 4,000,000 Конвертибилних марака. На дан 31. децембра 2007. године, Предузеће је имало уписану хипотеку над средствима која су била у власништву Предузећа у току приватизације, и то на укупан износ обавезе по кредитима у висини од 3,086,485 Конвертибилних марака.

Поред наведеног, Предузеће је као гарант кредита за које се већински власник (ТП Дарта трговина д.о.о., Бања Лука) задужило код Raiffeisen bank д.д., Сарајево, уписало заложно право на залихама своје робе процијењене вриједности 746,577 Конвертибилних марака

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2007. године

26. ЗАРАДА И ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2007.	2006.
Нето губитак обрачуноског периода	(2,240,536)	(1,543,310)
Просјечан пондерисан број издатих акција	2,941,702	2,941,702
Зарада по акцији	(0.7616)	(0.5246)

27. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је 5 година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од 5 година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

28. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција биланса стања у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	Конвертибилних марака	
	31. децембар 2007.	31. децембар 2006.
Амерички долар (USD)	1.3312	1.4851
Динар (RSD)	0.0245	0.02476
EUR	1.9558	1.9558